

Ορισμοί

Ο σκοπός του εγγράφου είναι να εξηγήσει τους όρους που χρησιμοποιούνται για να διευκολύνει την κατανόηση. Οι ορισμοί παρέχουν μια σύντομη επισκόπηση των σχετικών όρων σε σχέση με τη νομοθεσία για την προστασία προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις ενωσιακού δικαίου.

■ **«αναφορά»:** η προφορική ή γραπτή ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας ανώνυμη ή επώνυμη καλόπιστη παροχή πληροφοριών σχετικά με παραβιάσεις του ενωσιακού δικαίου (περιστατικό ή περιστατικά που ανακάλυψε ο/η αναφέρων/ουσα και τα οποία υποδηλώνουν την ύπαρξη «σοβαρής παρατυπίας»). Διακρίνεται σε:

- α) **«Εσωτερική αναφορά»:** η προφορική ή γραπτή ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας παροχή πληροφοριών σχετικά με παραβιάσεις προς τον/την Υπεύθυνο/η Παραλαβής και Παρακολούθησης Αναφορών (Υ.Π.Π.Α.) της ΔΥΠΕ Κρήτης.
- β) **«Εξωτερική αναφορά»:** η προφορική ή γραπτή ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας παροχή πληροφοριών σχετικά με παραβιάσεις στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.).

■ **«Αναφερόμενος/η»:** φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο κατονομάζεται στην εσωτερική ή εξωτερική αναφορά ή στη δημόσια αποκάλυψη ως πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η παραβίαση ή που σχετίζεται με το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η παραβίαση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4990/2022.

■ **«Αναφέρων/ουσα»:** το φυσικό πρόσωπο, που προβαίνει σε εσωτερική ή εξωτερική αναφορά ή σε δημόσια αποκάλυψη, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις, τις οποίες απέκτησε **στο πλαίσιο των εργασιακών δραστηριοτήτων του**. Σύμφωνα με το Άρθρο 6 (*Προσωπικό πεδίο εφαρμογής (άρθρο 4 της Οδηγίας)*), αναφορές δυσλειτουργίας/παραβίασης νομοθεσίας κατά την παρούσα Πολιτική μπορούν να υποβάλλουν:

α) όσοι απασχολούνται στη ΔΥΠΕ Κρήτης και στους φορείς αρμοδιότητάς της (δομές Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και Ψυχικής Υγείας) και έχουν αποκτήσει, στο πλαίσιο της εργασίας τους, πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις, τις οποίες αναφέρουν και ιδίως:

αα) οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από το αν η απασχόλησή τους είναι πλήρης ή μερική, μόνιμη ή εποχιακή, ή αν είναι αποσπασμένοι από άλλον φορέα.

αβ) οι μη μισθωτοί, οι αυτοαπασχολούμενους ή σύμβουλοι ή εργαζόμενοι κατ' οίκον,

αγ) τα πρόσωπα που ανήκουν στο διοικητικό, διαχειριστικό ή εποπτικό όργανο της ΔΥΠΕ Κρήτης, περιλαμβανομένων μη εκτελεστικών μελών, καθώς και εθελοντών και αμειβόμενων ή μη αμειβόμενων ασκουμένων,

αδ) οποιαδήποτε πρόσωπα εργάζονται υπό την εποπτεία και τις οδηγίες αναδόχων, υπεργολάβων και προμηθευτών,

β) πρόσωπα που αναφέρουν ή αποκαλύπτουν δημόσια πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο εργασιακής σχέσης, η οποία έχει λήξει για οποιονδήποτε λόγο, συμπεριλαμβανομένης της συνταξιοδότησης, καθώς και οι αναφέροντες των οποίων η εργασιακή σχέση δεν έχει ακόμη ξεκινήσει, σε περιπτώσεις που πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις έχουν αποκτηθεί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πρόσληψης ή σε άλλο στάδιο διαπραγμάτευσης πριν από τη σύναψη σύμβασης.

■ **«Αντίποινα»:** οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση πράξη ή παράλειψη, η οποία συμβαίνει εντός του εργασιακού πλαισίου, προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει αδικαιολόγητη ζημία στον αναφέροντα, ή

να τον θέσει σε μειονεκτική θέση, και συνδέεται με εσωτερική ή εξωτερική αναφορά ή δημόσια αποκάλυψη. Σύμφωνα με το Άρθρο 17 του Ν. 4990/2022, ως **αντίποινα** θεωρούνται:

- α) παύση, απόλυση ή άλλα ισοδύναμα μέτρα,
- β) υποβιβασμός, παράλειψη ή στέρηση προαγωγής,
- γ) αφαίρεση καθηκόντων, αλλαγή τόπου εργασίας, μείωση μισθού, μεταβολή του ωραρίου εργασίας,
- δ) στέρηση κατάρτισης,
- ε) αρνητική αξιολόγηση επιδόσεων ή αρνητική επαγγελματική σύσταση,
- στ) επίπληξη, επιβολή πειθαρχικού ή άλλου μέτρου, περιλαμβανομένης χρηματικής ποινής,
- ζ) καταναγκασμός, εκφοβισμός, παρενόχληση ή περιθωριοποίηση,
- η) διάκριση ή άδικη αντιμετώπιση,
- θ) μη μετατροπή σύμβασης προσωρινής απασχόλησης σε μόνιμη,
- ι) μη ανανέωση ή πρόωρη διακοπή σύμβασης προσωρινής απασχόλησης,
- ια) σκόπιμη βλάβη, περιλαμβανομένης προσβολής της φήμης, ιδίως στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ή οικονομική ζημία, περιλαμβανομένης επιχειρηματικής ζημίας και απώλειας εισοδήματος,
- ιβ) καταχώριση σε λίστα ανεπιθύμητων («μαύρη λίστα»), βάσει τομεακής ή κλαδικής επίσημης ή ανεπίσημης συμφωνίας, που μπορεί να συνεπάγεται ότι το πρόσωπο δεν πρόκειται να βρει θέση εργασίας στον τομέα ή στον κλάδο στο μέλλον,
- ιγ) πρόωρη διακοπή ή ακύρωση σύμβασης για εμπορεύματα ή υπηρεσίες,
- ιδ) ανάκληση ή ακύρωση διπλώματος ή αδείας,
- ιε) παραπομπή για ψυχιατρική ή ιατρική παρακολούθηση,
- ιστ) άρνηση ή στέρηση παροχής εύλογων προσαρμογών σε άτομα με αναπηρία.

■ **«Απόρρητο/ εμπιστευτικότητα της ταυτότητας»:** στις περιπτώσεις που η αναφορά είναι επώνυμη, η ταυτότητα του/της αναφέροντος/ουσας κρατείται εμπιστευτική από τον αποδέκτη των πληροφοριών έναντι του/των προσώπου/-ων που ενδεχομένως εμπλέκονται στη δυσλειτουργία/παραβίαση/ σοβαρή παρατυπία που αναφέρεται, ενώ χρησιμοποιείται μόνο στις περιπτώσεις όπου είναι απολύτως αναγκαίο.

■ **«Βάσιμοι λόγοι»:** η δικαιολογημένη πεποίθηση προσώπου, με παρόμοιες γνώσεις, εκπαίδευση και εμπειρία με τον αναφέροντα, ότι οι πληροφορίες που διαθέτει είναι αληθείς και συνιστούν παραβίαση του ενωσιακού δικαίου.

■ **«Δημόσια αποκάλυψη»:** η απευθείας διάθεση πληροφοριών στο κοινό σχετικά με παραβιάσεις.

■ **«Διαμεσολαβητής»:** φυσικό πρόσωπο που βοηθά τον αναφέροντα στη διαδικασία αναφοράς εντός του εργασιακού πλαισίου, η συνδρομή του οποίου πρέπει να είναι εμπιστευτική.

■ **«ΕΑΔ»:** Εθνική Αρχή Διαφάνειας.

■ **«Ενέργειες παρακολούθησης»:** οποιαδήποτε πράξη διενεργεί ο αποδέκτης αναφοράς ή οποιαδήποτε αρχή ή φορέας, στους οποίους παραπέμπεται η αναφορά λόγω αρμοδιότητας, με σκοπό την αξιολόγηση της ακρίβειας των ισχυρισμών που περιλαμβάνονται στην αναφορά και την αντιμετώπιση της αναφερόμενης παραβίασης, όπως εσωτερική διερεύνηση, έρευνα, δίωξη, αγωγή για ανάκτηση κονδυλίων ή περάτωση της διαδικασίας.

■ **«Ενημέρωση»:** η παροχή ενημέρωσης στους αναφέροντες για τα μέτρα που προβλέπεται να ληφθούν ή έχουν ληφθεί στο πλαίσιο της παρακολούθησης και για τους λόγους αυτής.

■ **«Εργασιακό πλαίσιο»:** τρέχουσες, παλαιότερες ή προσδοκώμενες εργασιακές δραστηριότητες στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, ανεξαρτήτως της φύσης των εν λόγω δραστηριοτήτων, μέσω των οποίων τα πρόσωπα αποκτούν πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις και στο πλαίσιο των οποίων τα εν λόγω πρόσωπα υπάρχει πιθανότητα να υποστούν αντίποινα αν τις αναφέρουν.

■ **«Καλή πίστη»:** Η πίστη ότι τα αναφερόμενα περιστατικά είναι ορθά, δηλαδή ο/η αναφέρων/ουσα εύλογα και έντιμα θεωρεί ότι οι πληροφορίες που κοινοποιούνται είναι αληθείς. Η καλή πίστη τεκμαίρεται ότι υφίσταται, εκτός εάν (και έως ότου) αποδειχθεί το αντίθετο. Η εύλογη πεποίθηση του Αναφέροντος ότι η αναφορά του είναι αληθής, με βάση αντικειμενικά γεγονότα και περιστάσεις.

■ **«Κακόβουλη αναφορά»:** Η αναφορά που γίνεται εν γνώσει του/της Αναφέροντα/ουσας ότι δεν είναι αληθής.

■ **«Κανάλι/-α αναφοράς»:** Τα οριζόμενα στην παρούσα Πολιτική κανάλια μέσω των οποίων υποβάλλονται οι Αναφορές.

■ **«Παραβιάσεις»:** πράξεις ή παραλείψεις που είναι παράνομες κατά το ενωσιακό δίκαιο ή αντιβαίνουν στο αντικείμενο ή στον σκοπό των κανόνων ενωσιακού δικαίου που εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του Νόμου, ήτοι¹:

α) παραβιάσεις ενωσιακού δικαίου, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο Μέρος Ι του Παραρτήματος του Ν. 4490/2022, στους τομείς:

αα) των δημόσιων συμβάσεων,

αβ) των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, προϊόντων και αγορών, καθώς και της πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,

αγ) της ασφάλειας και της συμμόρφωσης των προϊόντων,

αδ) της ασφάλειας των μεταφορών,

αε) της προστασίας του περιβάλλοντος,

αστ) της προστασίας από την ακτινοβολία και της πυρηνικής ασφάλειας,

αζ) της ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών, καθώς και της υγείας και της καλής μεταχείρισης των ζώων,

αη) της δημόσιας υγείας,

αθ) της προστασίας των καταναλωτών,

αι) της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και της ασφάλειας των συστημάτων δικτύου και πληροφοριών,

¹ Ο Ν. 4990/2022 δεν θίγει την εφαρμογή διατάξεων σχετικά με α) την προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών, β) την προστασία του δικηγορικού και του ιατρικού απορρήτου, γ) το απόρρητο των δικαστικών διασκέψεων ή άλλων διαδικασιών που από την κείμενη νομοθεσία ορίζονται ως απόρρητες, δ) τους κανόνες ποινικής δικονομίας, ε) την άσκηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων που αφορούν στην παροχή συμβουλών από τους εκπροσώπους τους ή τις συνδικαλιστικές ενώσεις τους, καθώς και την προστασία έναντι κάθε αδικαιολόγητου επιζήμιου μέτρου, η οποία απορρέει από τις εν λόγω διαβουλεύσεις, καθώς και την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων και το δικαίωμά τους να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις, χωρίς να θίγεται το επίπεδο προστασίας που παρέχεται από τον παρόντα. Επίσης, δεν εφαρμόζεται στις τομεακές πράξεις της Ένωσης του Μέρους ΙΙ του Παραρτήματος του Νόμου, για τις οποίες ισχύουν ειδικοί κανόνες περί αναφοράς παραβιάσεων. Οι διατάξεις του Ν. 4990/2022 εφαρμόζονται στον βαθμό που ένα ζήτημα δεν ρυθμίζεται υποχρεωτικά στις εν λόγω τομεακές πράξεις της Ένωσης.

β) παραβιάσεις που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης του άρθρου 325 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) και τα ειδικότερα οριζόμενα στα σχετικά ενωσιακά μέτρα,

γ) παραβιάσεις που σχετίζονται με την εσωτερική αγορά, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 26 της Σ.Λ.Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένων των παραβιάσεων των κανόνων της Ένωσης περί ανταγωνισμού και κρατικών ενισχύσεων, καθώς και παραβιάσεων που αφορούν στην εσωτερική αγορά σχετικά με πράξεις που παραβαίνουν τους κανόνες για τη φορολογία των εταιρειών ή διακανονισμούς, σκοπός των οποίων είναι η διασφάλιση φορολογικού πλεονεκτήματος που ματαιώνει το αντικείμενο ή τον σκοπό της εφαρμοστέας νομοθεσίας περί φορολογίας εταιρειών.

δ) παραβιάσεις εσωτερικού δικαίου σχετικά με αδικήματα δωροδοκίας και εμπορίας επιρροής όπως τυποποιούνται στα άρθρα 159, 159Α, 235, 236, 237, 237Α και 396 του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95) και στο άρθρο 134 του ν. 5090/2024 (Α' 30).

■ **«Πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις»:** πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων εύλογων υπονοιών, σχετικά με παραβιάσεις, οι οποίες έχουν διαπραχθεί ή είναι πολύ πιθανόν να διαπραχθούν στον οργανισμό στον οποίο εργάζεται, έχει εργαστεί ή πρόκειται να εργαστεί ή βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις για να εργαστεί ο/η αναφέρων/ουσα ή σε άλλους φορείς με τους οποίους ο/η αναφέρων/ουσα είχε επαφή μέσω της εργασίας του/της ή επ' ευκαιρία αυτής, καθώς και πληροφορίες σχετικά με απόπειρες απόκρυψης παραβιάσεων.

■ **«Υ.Π.Π.Α»:** Υπεύθυνος/-η για την παραλαβή και παρακολούθηση των Αναφορών. **«Αναπληρωτής Υ.Π.Π.Α»** είναι ο/η Υπεύθυνος/-η για την παραλαβή και παρακολούθηση των Αναφορών, σε περίπτωση που ο/η Υ.Π.Π.Α. δεν είναι σε θέση να χειριστεί την υπόθεση (π.χ. λόγω σύγκρουσης συμφερόντων).

■ **«GDPR»:** Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων ή ΓΚΠΔ).